

IV P 211/22 Pm

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 stycznia 2023 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Maria Szymańska

Protokolant sekretarz sądowy Barbara Borkowska

po rozpoznaniu w dniu 11 stycznia 2023 r. w Toruniu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka Akcyjna w K.

przeciwko A. W.

o zwrot mienia powierzonego

I. zasądza od pozwanego A. W. na rzecz powoda (...) Spółka Akcyjna w K. kwoty :

- 4,61 zł (cztery złote sześćdziesiąt jeden groszy) tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 200 zł od dnia 2 czerwca 2022 r. do 12 sierpnia 2022 r.,

- 6,65 zł (sześć złotych sześćdziesiąt pięć groszy) tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 200 zł od dnia 2 czerwca 2022 r. do 12 września 2022 r.,

- 8,67 zł (osiem złotych sześćdziesiąt siedem groszy) tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 200 zł od dnia 2 czerwca 2022 r. do 12 października 2022 r.,

- 55,22 zł (pięćdziesiąt pięć złotych dwadzieścia dwa grosze) tytułem odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 1200 zł od dnia 2 czerwca 2022 r. do 20 października 2022 r.

II. oddala powództwo w pozostałej części;

III. nie obciąża pozwanego kosztami postępowania poniesionymi przez powoda.

IV P 211/22 Pm

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w K. z pozwie wniesionym 5 sierpnia 2022 r. domagał się zasądzenia o A. W. kwoty 1 800 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 2 czerwca 2022 r. do dnia zapłaty oraz zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu wskazano, że pozwany był pracownikiem powoda od 3 sierpnia 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. W trakcie zatrudnienia otrzymywał zaliczki, celem realizacji zadań pracowniczych. Do rozliczenia pozostała kwota 2 507,96 zł, do zwrotu której pozwany został wezwany pismem z dnia 3 marca 2022 r. Pozwany uznał roszczenie i wniósł o jego rozłożenie na raty, na co powód nie wyraził zgody, a jedynie wyraził zgodę na odroczenie terminu płatności do 1 czerwca 2022 r. Do tej daty pozwany zapłacił łącznie 707,96 zł, do zapłaty pozostaje zatem dochodzona kwota.

W pismach procesowych z dnia 23 sierpnia 2022 r., 5, 17 i 24 października 2022 r. powód informował o kolejnych wpłatach pozwanego, aż do spłaty całej należności głównej. W konsekwencji, w piśmie procesowym z dnia 24 października 2022 r. powód sprecyzował roszczenie wskazując, że domaga się zasądzenia odsetek ustawowych za opóźnienie :

- od kwoty 200 zł od dnia 2 czerwca 2022 r. do 12 sierpnia 2022 r.,
- od kwoty 200 zł od dnia 2 czerwca 2022 r. do 12 września 2022 r.,
- od kwoty 200 zł od dnia 2 czerwca 2022 r. do 12 października 2022 r.,
- od kwoty 1200 zł od dnia 2 czerwca 2022 r. do 20 października 2022 r.

do dnia zapłaty, a także obciążenia pozwanego kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, w uwzględnieniu wysokości pierwotnie dochodzonego roszczenia. Jednocześnie powód oświadczył, że w zakresie kwot uiszczonych przez pozwanego w toku postępowania nie cofa powództwa, a oczekuje umorzenia postępowania na podstawie art. 355 k.p.c., tj. z uwagi na zbędność orzekania.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o jego oddalenie. Potwierdził fakt otrzymywania zaliczek w toku zatrudnienia oraz zasadność dochodzonej z tego tytułu kwoty do zwrotu. Podkreślił, że po otrzymaniu wezwania do zapłaty zaproponował płatność ratalną, z której się wywiązuje. Z uwagi na swoją ówczesną sytuację nie był w stanie dokonać jednorazowej płatności. W ocenie pozwanego postawę pracodawcy należy ocenić jako niewłaściwą albowiem mimo złożenia niezbędnych dokumentów zaniechał on rozliczenia zaliczek w okresie wypowiedzenia, poprzez dokonywanie potrąceń z wypłacanego wynagrodzenia. Z roszczeniem wystąpił dopiero po 9 miesiącach, dodatkowo za pośrednictwem kancelarii prawnej, co prowadzi do zwiększenia kosztów oraz nie wykazał się dobrą wolą w zakresie umożliwienia spłaty należności na raty, co mając na uwadze zasobność spółki, nie miałyby dla jej funkcjonowania żadnego negatywnego wpływu. Natomiast pozwany aktualnie pozostaje w okresie wypowiedzenia umowy o pracę i nie jest w stanie zapłacić całości żądanej kwoty.

W piśmie z dnia 2 listopada 2022 r. pozwany potwierdził, że 20 października 2022 r. uiszczył pozostałą do spłaty kwotę zaliczek, tj. 1 200 zł, spłacając całość należności. W konsekwencji wniósł o oddalenie powództwa i nieobciążania żadnymi kosztami, w tym na rzecz powoda.

Na rozprawie w dniu 11 stycznia 2023 r. powód potrzymał żądanie sformułowane w piśmie procesowym z dnia 24 października 2022 r. Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w zakresie roszczeń odsetkowych i kosztów procesu podnosząc, że powód nie dążył do ugody z pozwanym, a przeciwnie generował dalsze koszty sądowe i zastępstwa procesowego.

Sąd ustalił, co następuje:

W okresie od 3 sierpnia 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. A. W. był pracownikiem (...) S.A. zatrudnionym na stanowisku Dyrektora Salonu (...).

Zgodnie z przyjętą praktyką powód systematycznie przekazywał pozwanemu określony kwoty pieniężne celem realizacji zadań pracowniczych, w tym na zakup artykułów biurowych, spożywczych, gospodarczych, remontowych czy pokrywania kosztów korespondencji oraz podróży pracowników. Na potrzeby rozliczania zaliczek sporządzano zestawienia wydatków wraz z dokumentacją księgową (faktury, paragony) i opisami.

Zaliczki nie były rozliczane na bieżąco. W okresie wypowiedzenia A. W. przesłał pracodawcy pełną dokumentację rozliczeniową oczekując na końcowe rozliczenie pobranych kwot. Do 30 czerwca 2022 r. pracodawca nie poinformował pozwanego o wyniku rozliczenia i kwocie do zwrotu.

/fakty bezsporne oraz dowody : świadectwo pracy k. 18; dokumentacja rozliczania zaliczek k. 19-40/

Pismem z dnia 3 marca 2022 r. (...) S.A. skierowała do pozwanego ostatecznie przedsądowe wezwanie do zapłaty informując, że wysokość zadłużenia z tytułu rozliczenia zaliczek celowych wypłaconych w kwietniu i maju 2021 r. została ustalona na kwotę łącznie 2 507,96 zł, którą pozwany winien uiścić w terminie 14 dni na wskazany rachunek bankowy.

W piśmie z 8 maja 2022 r. pozwany „w związku z nierozliczeniem pobranych zaliczek” wniósł o rozłożenie kwoty 2 507,96 zł na raty, zgodnie w zaproponowanym harmonogramem, na okres od maja 2022 r. do marca 2023 r. Pozwany wskazał, że nie jest w stanie jednorazowo dokonać płatności, nie posiada oszczędności oraz planuje operacje oczu, co zmniejszy jego możliwości zarobkowe w najbliższej perspektywie czasu.

W odpowiedzi, w korespondencji e-mail z dnia 16 maja 2022 r. poinformowano pozwanego, że zarząd (...) S.A. nie przyjął próby o rozłożenie należności na 12 rat. Zarząd oczekuje na spłatę należności do 1 czerwca 2022 r.

/fakty bezsporne oraz dowody: pismo z 3.03.2022 r. k. 41; pismo z 8.05.2022 r. k. 42; korespondencja e-mail z 16.05.2022 r. k. 43/

A. W. dokonywał spłaty niezliczonych zaliczek zgodnie z zaproponowanym planem ratalnym, przelewając na podany przez powoda w wezwaniu z 3 marca 2022 r. rachunek bankowy odpowiednio : 9 maja 2022 r. 307,96 zł, 13 czerwca 2022 r. 200 zł, 12 lipca 2022 r. 200 zł, 12 sierpnia 2022 r. 200 zł, 12 września 2022 r. 200 zł, 12 października 2022 r. 200 zł.

/fakty bezsporne/

Sąd zważył, co następuje:

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie nie budził wątpliwości i zasadniczo był bezsporny. Wiarygodność złożonej do sprawy dokumentacji nie została podważona przez żadną ze stron.

Strony zgodnie przyznały, że łączył je stosunek pracy oraz, że pozwany w toku zatrudnienia otrzymywał zaliczki celem realizacji zadań pracowniczych, z obowiązkiem rozliczenia. Bezspornym było również, że w chwili zakończenia stosunku pracy istniały nierozliczone zaliczki, przy czym pozwany przedłożył celem rozliczenia niezbędną dokumentację (powód nie podnosił, iż rozliczenie nie było możliwe z uwagi na brak dokumentów). Ostatecznie także kwota podlegająca zwrotowi była bezsporna; pozwany po otrzymaniu żądanej dokumentacji potwierdził prawidłowość ustalonej przez byłego już wówczas pracodawcę kwoty pozostałej do rozliczenia, czemu dał wyraz w piśmie z dnia 8 maja 2022 r. Wreszcie fakt spłaty całości należności głównej (łącznie 2 507,96 zł, w tym 1 800 zł w toku niniejszego postępowania) został zgodnie przyznany, a nadto znajdował potwierdzenie w dokumentacji (potwierdzeniach przelewów).

Pozwany w całym toku procesu domagał się oddalenia powództwa, w tym w zakresie odsetek oraz kosztów procesu, podnosząc nieelojalność pracodawcy, który nie dokonał rozliczenia zaliczek w toku trwania stosunku pracy, a dopiero w późniejszym okresie, przy czym nie zgodził się na płatność w ratach, lecz dodatkowo generował dalsze koszty postępowania sądowego i zastępstwa procesowego. Powód potrzymał żądanie w zakresie odsetek i kosztów procesu, z uwzględnieniem pierwotnie dochodzonej kwoty. W zakresie zaspokojonym przez pozwanego w toku postępowania, nie cofnął powództwa lecz wniósł o umorzenie postępowania jako bezprzedmiotowego.

Pozostając przy powyższej kwestii stanowisko powoda należało ocenić jako nieprawidłowe, co rzutowało na kształt rozstrzygnięcia w tym zakresie. Zgodnie z art. 355 k.p.c. sąd umorzy postępowanie, jeżeli powód ze skutkiem prawnym cofnął pozew, strony zawarły ugodę lub została zatwierdzona ugoda zawarta przed mediatorem albo z innych przyczyn wydanie wyroku stało się zbędne lub niedopuszczalne. Wydanie wyroku nie jest automatycznie zbędne gdy w toku postępowania pozwany zaspokoi roszczenie powoda. Powód jest bowiem uprawniony podtrzymywać żądanie, mimo jego zaspokojenia, co wpływa jedynie na ocenę jego zasadności (żądania), a nie celowości dalszego prowadzenia postępowania w kontekście art. 355 k.p.c. W sytuacji gdy powód, mimo potwierdzenia spełnienia świadczenia przez

pozwanego, roszczenie podtrzymuje powództwo w zakresie objętym spełnieniem świadczenia, podlega oddaleniu. W toku postępowania pozwany spełnił świadczenie w części – w zakresie należności głównej w kwocie 1 800 zł, co powód przyznał. Powód nie wskazał ani tym bardziej nie wykazał, że powierzył pozwanemu dalszą kwotę z obowiązkiem rozliczenia, ponad wskazaną w piśmie z dnia 3 marca 2022 r. Skoro pozwany kwotę tą w całości zwrócił, w tym 1 800 zł po wytoczeniu powództwa w niniejszej sprawie, roszczenie powoda należało uznać za niezasadne. W konsekwencji – w zakresie żądania należności głównej w kwocie 1 800 zł – powództwo podlegało oddaleniu, o czym orzeczono w II punkcie wyroku na podstawie art. 124 § 1 k.p. a contrario.

Natomiast pozostałe roszczenia powoda należało uznać za zasadne. Odnosząc się do poszczególnych argumentów pozwanego należało w pierwszej kolejności wskazać, iż pracodawca – w świetle reguł określonych w art. 87-91 k.p. – miał prawo ale nie obowiązek rozliczenia wypłaconych pozwanemu, a niewykorzystanych zaliczek z wynagrodzenia za pracę. Nieskorzystanie z tego prawa i nierozliczenie zaliczek do momentu zakończenia stosunku pracy nie spowodowało utraty tego prawa. Zgodnie bowiem z art. 291 k.p. roszczenia ze stosunku pracy ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne (§1); jednakże roszczenia pracodawcy o naprawienie szkody, wyrządzonej przez pracownika wskutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków pracowniczych, ulegają przedawnieniu z upływem 1 roku od dnia, w którym pracodawca powziął wiadomość o wyrządzeniu przez pracownika szkody, nie później jednak niż z upływem 3 lat od jej wyrządzenia (§ 2). Wezwanie do zapłaty zostało skierowane do pozwanego w dniu 3 marca 2022 r., zaś w piśmie z dnia 8 maja 2022 r. pozwany potwierdził prawidłowość żądanej kwoty. Żądanie powoda nie było zatem przedawnione. Co więcej, co jest istotne w niniejszej sprawie, pozwany miał świadomość, że mimo zakończenia stosunku pracy, nie doszło to rozliczenia z pracodawcą w zakresie powierzonego mienia (środków pieniężnych). W momencie zgłoszenia się przez powoda o ich zwrot, po analizie posiadanej oraz udostępnionej przez powoda dokumentacji, pozwany potwierdził istnienie zobowiązania oraz jego wysokość.

Kwestia rozłożenia kwoty podlegającej zwrotowi na raty była natomiast uprawnieniem powoda, nie jego obowiązkiem i brak zgody na warunki zaproponowane przez pozwanego w piśmie z dnia 8 maja 2022 r. nie powodują negatywnej oceny dochodzonego przez powoda prawa. Powód, niezależnie od swojej sytuacji finansowej, jest uprawniony dochodzenia zwrotu słusznie należnych świadczeń, w terminach określonych przez prawo, nie zaś określonych przez dłużnika. Zauważyć w tym miejscu natomiast należało, że powód w istocie wykazał się częściowo dobrą wolą i faktycznie przedłużył pozwanemu termin do spłaty świadczenia, który początkowo został wyznaczony na 14 dni od daty otrzymania pisma z dnia 3 marca 2022 r., a ostatecznie na dzień 1 czerwca 2022 r. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może, żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Zła sytuacja finansowa dłużnika czy czasowy brak środków, nie przekreśla prawa wierzyciela do żądania przedmiotowych odsetek. W myśl zaś art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Termin do zwrotu pobranych z obowiązkiem rozliczenia się środków pieniężnych został wyznaczony pozwanemu na dzień 1 czerwca 2022 r. Do tego dnia pozwany nie dokonał zwrotu całości świadczenia, pozostała kwota 1 800 zł. Od dnia 2 czerwca 2022 r. pozwany pozostawał zatem w zwłoce, która uzasadniała żądanie odsetkowe powoda, z uwzględnieniem poszczególnych płatności dokonywanych począwszy od 12 sierpnia 2022 r. do 20 października 2022 r. Uwzględniając roszczenie powoda w tym zakresie jako zasadne wobec zwłoki w spełnieniu świadczenia przez pozwanego po wyznaczonej dacie, orzeczono jak w I punkcie sentencji wyroku na podstawie art. 481 § 1 k.c.

O kosztach procesu orzeczono w III punkcie sentencji wyroku na podstawie art. 100 k.p.c., zgodnie z którym w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesiony lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub uznania sądu.

W tym miejscu wyjaśnić należało, że za wynik procesu ponosi odpowiedzialność z reguły strona przegrywająca sprawę (merytorycznie lub formalnie), bez względu na to – w zasadzie – czy to z jej inicjatywy toczył się proces oraz z jakich przyczyn przegrała sprawę, a mianowicie – istniejących od początku procesu czy powstałych w jego toku (np. wskutek zmiany stanu sprawy). W przypadku cofnięcia pozwu zasadą jest (art. 203 § 2 KPC), że obowiązek zwrotu kosztów procesu na rzecz pozwanego, na jego żądanie, obciąża powoda bez względu na przyczynę cofnięcia. Jednak dopuszczalne jest odstępstwo od tej zasady w sytuacji, gdy powód wykaże, że wystąpienie z powództwem było niezbędne dla celowego dochodzenia praw lub celowej obrony, z uwzględnieniem okoliczności istniejących w dacie wytoczenia pozwu. Dotyczy to zwłaszcza sytuacji, gdy cofnięcie pozwu jest konsekwencją zaspokojenia przez pozwanego wymagalnego w chwili wytoczenia powództwa roszczenia powoda. W rozumieniu przepisów o kosztach procesu (art. 98 KPC) pozwanego należy uznać wówczas za stronę przegrywającą sprawę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 2012 r., II CZ 208/11, Legalis).

W niniejszej sprawie powód został w przeważającej części zaspokojony w toku procesu, jednakże nie cofnął powództwa, co skutkowało oddaleniem roszczenia w tym zakresie. W konsekwencji – z punktu widzenia zasad rozliczania kosztów procesu – powód jest stroną w przeważającej mierze przegrywającą sprawę albowiem uległ co do należności głównej, a uwzględnione zostały jedynie roszczenia odsetkowe. W tej sytuacji – przyjmując, że pozwany jest co do zasady stroną wygrywającą sprawę (jego żądanie oddalenia roszczeń zostało uwzględnione w zakresie oddalającym powództwo, mimo faktycznej zapłaty na rzecz powoda dochodzonej kwoty) – należało przyjąć, iż tylko nieznacznie uległ powodowi (w zakresie roszczeń odsetkowych) i nie obciążać go kosztami procesu poniesionymi przez stronę powodową.